

Designed By: Zainab Emad

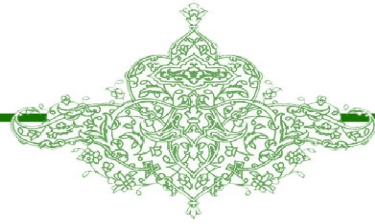
تحلیلی بر مناجات حضرت امیر المؤمنین (ع) در مسجد کوفه

مدلی زیبا از ارتباط انسان با خدا بر اساس خوف و رجا

دکتر حمیدرضا مری

دانشیار و دانشگاه علوم پزشکی تبریز

«خوف» و «رجاء» دو عامل سرنوشت‌ساز و نقش‌آفرین در زندگی انسان است.

در آموزه‌های دینی اسلام، «ترس» از عقوبت و گرفتار آمدن به غضب الهی و «رجاء» و امید به رحمت بیکران او، هر دو، مورد توجه قرار گرفته‌اند و بر ضرورت حفظ تعادل میان آنها تأکید شده است.

افراط در امید به خداوند موجب احساس
ایمنی از عذاب خدا می‌شود و شخص
با غرق شدن در لذت‌های دنیوی از
بندگی و یاد آخرت باز می‌ماند.

از سوی دیگر، افراط در ترس و
خوف موجب یأس از رحمت
الهی خواهد شد.

مراتب خوف و رجا به تناسب مراتب وجودی
بندگان متفاوت است، ولی آنچه مسلم است
این حقیقت است که

امید به رحمت الهی بدون انجام عمل مناسب
نوعی خودفریبی است.

در روایات برای عبادت اقسام و مراتبی ذکر شده است.
از جمله در روایتی امام صادق علیه السلام برای عبادت
و عبادت گزاران سه مرتبه برمی شمارند و می فرمایند:

«عبادت سه گونه است: گروهی از **ترس**، خداوند را عبادت می کنند،

این عبادت **بردگان** است.

گروهی برای **ثواب و پاداش** خدا را عبادت می کنند، این عبادت **مزدگیران** است

گروهی به جهت **محبت** به خدا وی را عبادت می کنند، این عبادت **آزادگان** و

برترین عبادت است.»

• امیرمؤمنان علی علیه السلام می فرمایند: «همچون کسی
مباش که بدون عمل صالح آرزوی آخرت کند و با آرزوی
دراز توبه را به تأخیر اندازد. در دنیا چون پارسایان سخن

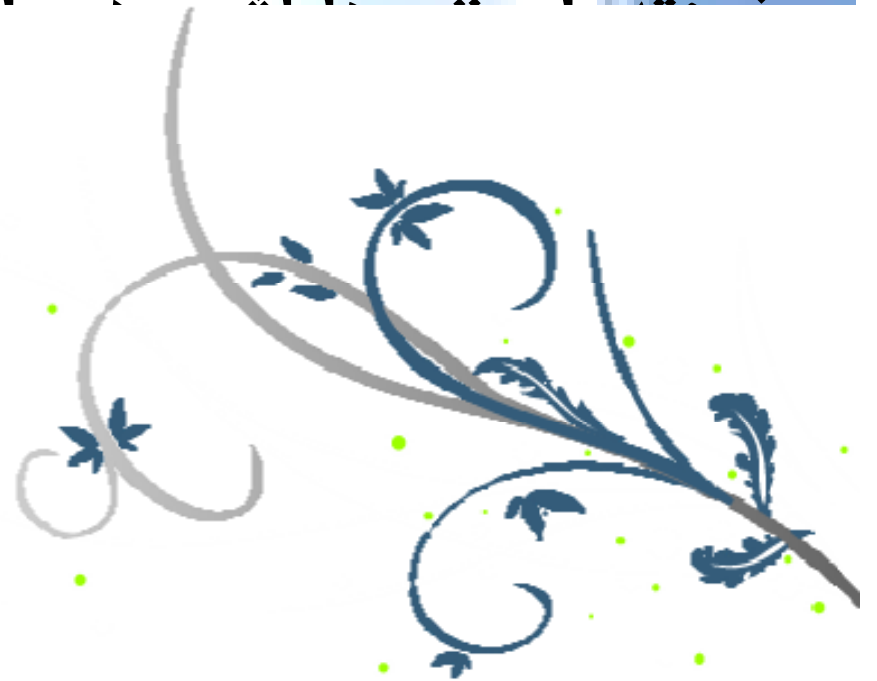
علی(ع) آن نور بصیرت بخشی که صبورانه و تنها در مسیر خدا گام نهاد، در
مناجاتی زیبا و با کلامی شیرین و شیوا ما را با نگاهی هستی شناسانه و
با معرفتی خداگونه به وادی شناخت حضرت حق می برد و در کنار بیان
صفات ذات پروردگار، مخاطب دعایش را با نواقص وجودش آشنا می
کند تا مبادا در برابر خداوندش طغیان و ناسپاسی کند.

علی(ع)، شخصیتی است که گرچه گوهر عابدان و سرور عبادت
کنندگان است، آن گونه که سید الساجدین در برابرش کرنش می
کند، اما هرگز نمی توان از مطالعه و شناخت شخصیت اجتماعی و
سیاسی او غافل شد که علی(ع) شخصیتی تمام و جامع است

حتی در همین مناجات دلنشین هم در کنار همه واگویه های عاشقانه
اش از دغدغه هایش برای زندگی این جهانی مردمش می گوید و
در بیانی دلنشین و خدایی، آنان را برحذر می دارد از گرفتار شدن
در دام ستمکاری و ستمکاران، آنجا که می گوید: «واسئلك الامان
یوم لا ینفع الظالمین معذرتهم و لهم اللعنه و لهم سوء الدار»

تمام معارف ربوبی در این دعا نهفته است. اگر محتوای این
مناجات شریف برای جوانان شرح داده شود دیگر کسی سراغ
عرفان های خودساخته نمی رود. تمام معارف مورد نیاز بشری
چه در زندگی فردی و چه زندگی اجتماعی در این دعای شریف
منجمله است. که این مناجات از زبان
رسول(ص) در وصفش می
علی داده شده است.

از تو امان می خواهیم...

- در روزی که سود ندهد کسی را ، **نه مال و نه فرزندان** ، مگر آنکس که **دلی پاک** به نزد خدا آورد.
- در روزی که بگذرد شخص ستمکار هر دو دست خود را ، و گوید ، ای کاش با پیامبر همراه بودم.
- در روزی که شناخته شوند **جنایتکاران به سیما و رخساره شان** و بگیرندشان به پیشانیها و قدمها.

اللهم اني استألك الأمان...

از تو امان می خواهیم...

- در آن روزی که کیفر نبیند پدری بجای فرزندش ، و نه فرزندی کیفر شود بجای پدرش ، براستی وعده خدا حق است.
- در آن روزی که سود ندهد ستمکاران را عذر خواهی ایشان ، و بر ایشان است لعنت و بدی آن سرای.
- در روزی که مالک نیست کسی برای کسی دیگر چیزی را ، و کار در آن روز ، فقط به دست خدا است.
- در آن روزی که بگریزد انسان از برادر و مادر و پدر و همسر و فرزندانش ، برای هرکس از ایشان در آن روز ، کاری است که (فقط) بدان پردازد.

اللهم اني استألك الأمان...

از تو امان می خواهیم...

و از تو امان خواهیم ، در آن روزی که شخص جنایتکار دوست دارد که فدا دهد از عذاب آن روز ، پسرانش و همسرش و برادرش و خویشاوندانش ، که او را در پناه گیرند و هر که در زمین هست یکسره ، که شاید او را نجات دهد ، هرگز !! که جهنم آتشی است سوزان که پوست از سر بکند.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْأَمَانَ...

A hand is shown from the bottom, reaching upwards towards a bright, blue sky filled with soft, white clouds. The lighting is bright and ethereal, suggesting a divine or spiritual atmosphere. The hand is positioned centrally at the bottom of the frame, with fingers slightly spread.

در این مناجات حضرت صفات پروردگار را در قالب دعا بیان
می کنند و در کنار آن به بیان صفات آدمی که نشان از
نقص او دارد.

مولای من ...

منم

بنده

مملوک

خوار و ذلیل

آفریده

ناچیز

ناتوان

نیازمند

سائل

مردم

تویی

سرور

مالک

عزتمند

آفریدگار

بزرگ

نیرومند

بی نیاز

عطا بخش

زنده

مولای من ...

منم

فانی

زوال پذیر

روزی خور

بخیل

گرفتار

کوچک

بخشش پذیر

گرفتار

متحیر و سرگردان

تویی

باقی

همیشگی

روزی ده

سخاوتمند

عافیت بخش

بزرگ

بخشاینده

سلطان

دلیل و راهنما

مولای من ...

منم

گنهگار

مغلوب

پرووریده

فروتن

تویی

آمرزنده

غالب

پروردگار

خدای باکبریا و
بزرگمنش

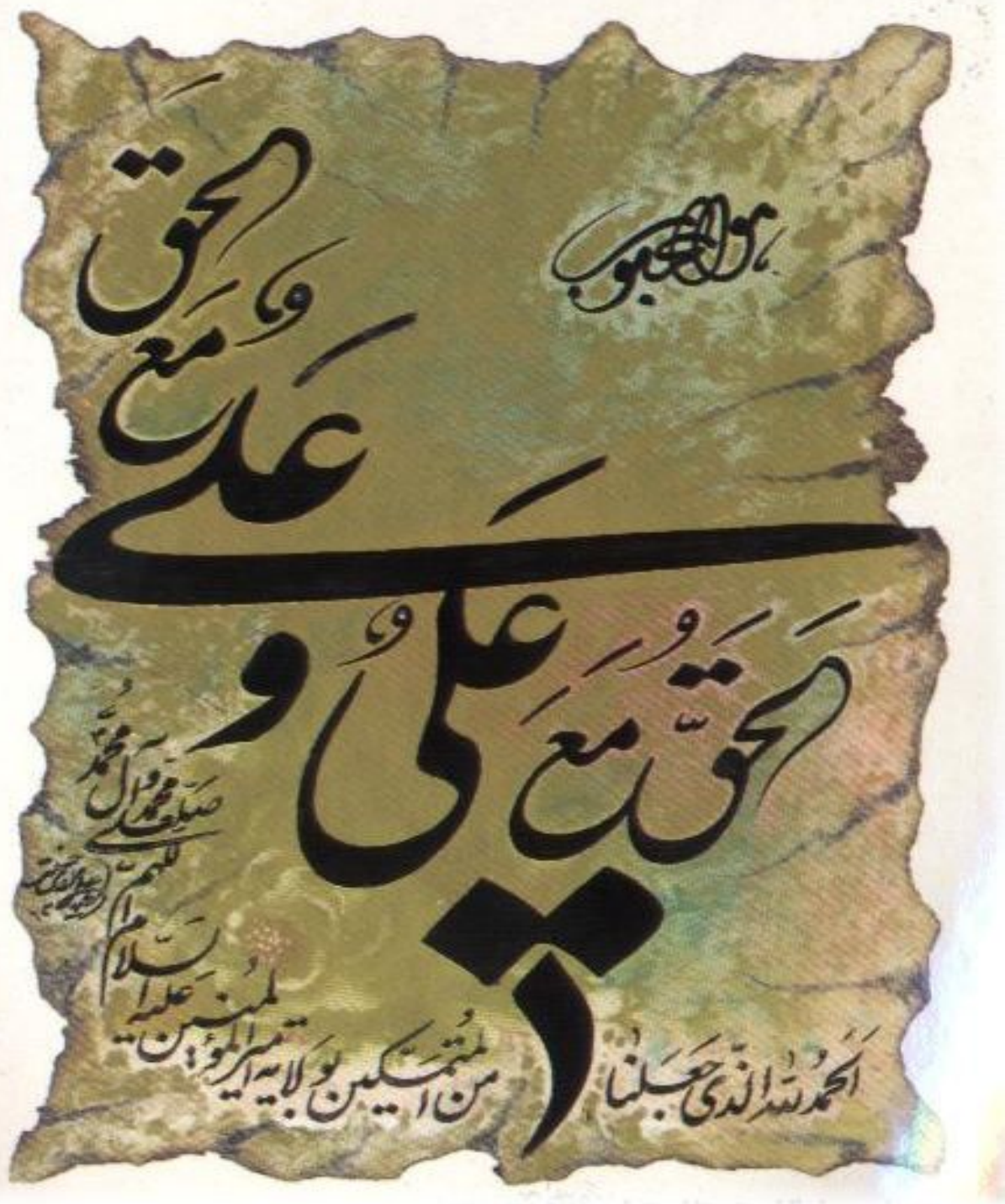
**مولای من .. به من رحم کن به رحمت خود
و خوشنود شو از من . به جود و کرم و فضل خود .**

**ای صاحب جود و احسان
و نعمت و امتنان .**

به رحمتت

**ای مهربانترین
مهربانان**

باشکر از توجه شما